

بازی‌های کلامی برای جلب نظر متحدان منطقه‌ای

هر چه زمان به نشست کمپدیوید میان رئیس‌جمهور آمریکا و سران کشورهای عربی نزدیک‌تر می‌شود و هر چه رقابت‌های حزبی برای پیروزی در انتخابات ریاست‌جمهوری ایالات متحده اوج می‌گیرد، دولتمردان آمریکایی تلاش می‌کنند...

هر چه زمان به نشست کمپدیوید میان رئیس‌جمهور آمریکا و سران کشورهای عربی نزدیک‌تر می‌شود و هر چه رقابت‌های حزبی برای پیروزی در انتخابات ریاست‌جمهوری ایالات متحده اوج می‌گیرد، دولتمردان آمریکایی تلاش می‌کنند از طریق بازی زبان، «واقعیات»، مذاکرات، به‌گناه‌ها، حمله دهند که بتهاند با، متحدان، تند، منطقه‌ها، شان، قانع‌کننده باشد. طی نزدیک به 1.5 سال گذشته که مذاکرات هسته‌ای پیشرفت قابل توجهی داشت، برخی رژیم‌ها در خاورمیانه که پایان سناریوی ایران هراسی را به معنی ناتوانی خود برای توجیه سیاست‌های منطقه‌ای شان می‌دیدند، به صف مخالفان توافق هسته‌ای پیوسته و تلاش کردند از طریق رایزنی‌های پشت پرده یا نطق‌های علنی، مانع از به نتیجه رسیدن گفت‌وگوهای ایران و 5+1 شوند.

در برابر این سنگ اندازی‌ها که با راه اندازی جنگ‌های متعدد منطقه‌ای در هر دوره نزدیک به توافق جامع، ابعادی خونین به خود گرفت، کاخ سفید تلاش کرد از طریق بزرگنمایی یکسویه دستاوردهای مذاکره با ایران و بازی با واژه‌ها، خیال‌تندروهای داخلی و منطقه‌ای را از این گفت‌وگوها راحت کند.

بازی کری با واژه‌ها درباره نظارت‌های ابدی

در تازه‌ترین این دست اظهارنظرها، جان کری، وزیر خارجه آمریکا، گفته «بازرسی از تأسیسات هسته‌ای ایران در صورت رسیدن به توافق نهایی، نامحدود و همیشگی خواهد بود».

این البته حرف جدیدی نیست که کری به زبان آورده، چراکه تهران با امضای ان.پی.تی، عملاً نظارت‌های همیشگی بر برنامه هسته‌ای خود را پذیرفته، با این حال وزیر خارجه آمریکا به گونه‌ای این واقعیت را برجسته‌سازی می‌کند که تندروها گمان کنند یک اتفاق ویژه در جریان بازرسی رخ خواهد داد.

او به شبکه ۱۰ تلویزیون اسرائیل گفته «آنچه در 10 سال بعد از توافق رخ می‌دهد، کاهش ۹۸ درصدی ذخایر اورانیوم غنی شده - از ۱۲ تن به ۳۰۰ کیلوگرم - است، ولی بازرسی‌ها بعد از آن هم ادامه خواهد داشت».

وی که به طور واضحی در حال توجیه لابی‌های جنگ طلب برای پذیرش توافق احتمالی است، هرچند در اظهارنظری کم سابقه، واکنش اسرائیل به مذاکرات هسته‌ای ایران و 5+1 را «هیستریک» و «بیمارگونه» توصیف کرده، اما بار دیگر اطمینان داده است که «آمریکا هیچ یک از گزینه‌های موجود را کنار نخواهد گذاشت. ما گزینه‌های مختلفی داریم؛ تحریم‌ها، گزینه نظامی... ما هیچ کدام از اینها را کنار نمی‌گذاریم».

روایت متفاوت مونیز از فردو

این اظهارات گرچه برای راضی کردن مخالفان توافق بیان می‌شود، اما به نظر می‌رسد تأثیری منفی بر اعتماد تهران به 5+1 داشته باشد. به ویژه این که جان کری تنها مقام آمریکایی حاضر در مذاکرات نیست که اظهارنظرهایی تند علیه تهران کرده است و «ارنست مونیز» وزیر انرژی آمریکا هم در گفت‌وگویی با روزنامه آمریکایی «کریستین ساینس مانیاتور» به تکرار ادعاها درباره نظارت «هر زمان و هر کجا» در ایران پرداخته و به رغم تکذیب چنین توافقی از سوی کشورمان، گفته «من می‌توانم به شما تضمین دهم که وقتی درخصوص پروتکل الحاقی بحث‌هایی صورت می‌گیرد، درخصوص دسترسی به تأسیسات در هرکجای ایران نیز بحث می‌شود».

وقتی دلایل کافی برای مظنون شدن به فعالیت‌های هسته‌ای ایران وجود داشته باشد، فرآیندی وجود خواهد داشت تا دلایلی برای لزوم دسترسی به تأسیسات خاص مطرح شود و به طور قطع دیگر یک کشور یا دو کشور نمی‌تواند این فرآیند را متوقف کند.

وقتی دلیل روشنی برای شک و تردید به یک تأسیسات وجود داشته باشد، می‌بایست یک نظام راستی‌آزمایی روشن برای دسترسی به هر تأسیساتی در هر کجای ایران وجود داشته باشد.»

او همچنین درخصوص سایت فردو تأکید کرد که «در توافق هسته‌ای، «سایت فردو دیگر به عنوان یک سایت غنی‌سازی به فعالیت خود ادامه نمی‌دهد و دو سوم سانتریفیوژهای این سایت حذف شده و نظارت بر این سایت همچنان ادامه خواهد داشت».

در این مرکز تبدیل اورانیوم به ایزوتوپ‌های پزشکی وجود خواهد داشت و فردو به یک سایت تحقیقات فیزیکی تبدیل می‌شود که با جامعه بین‌الملل همکاری خواهد داشت. طبق توافق نهایی، اطمینان کامل وجود خواهد داشت که تأسیسات فردو بعد نظامی نخواهد داشت.»

اظهارات مونیز نیز برخلاف اظهارات دیپلمات‌های کشورمان نیست. پیش از این علی اکبر صالحی در یک گفت‌وگوی تلویزیونی در این باره بدقت توضیح داده بود که «فردو به عنوان تضمین‌کننده و استمراردهنده اصل غنی‌سازی ایجاد شد نه غنی‌سازی

صنعتی که اکنون در آن 3000 سانتریفیوژ IR1 جای می گیرد بنابراین برای 190 هزار سو 190 هزار ماشین IR1 نیاز داریم که این مهم در فردو محقق نمی شود چرا که از ابتدا بنایمان به غنی سازی صنعتی در این مرکز نبود بلکه هدف ضمانت اصل غنی سازی در صورت تهدید دیگر مراکز بود... ما در مذاکرات درباره فردو محدودیتی پذیرفتیم اما ایزوتوپ تولید خواهد شد.»

دلخوشی متحدان، به قیمت تحریف واقعیت

هرچند روشن است که لحن متفاوت مقامات ایرانی و آمریکایی از بیانیه لوزان به برخی سوءتفاهم ها درباره ابعاد این بیانیه دامن زده است، اما برخی مقامات غربی افزون بر لحن متفاوت، تلاش می کنند که واقعیت ها در این خصوص را نیز تحریف کنند.

شاید برای همین است که لوران فابیوس، وزیر خارجه فرانسه گفته است: «تهران در لوزان اصل نظارت بر برنامه هسته ای را در مقابل رفع تدریجی تحریم ها پذیرفته اما راهی دشوار باقی مانده است.» او البته توضیح نداد که تهران اگر چنین امتیازی را به طرف مقابل داده باشد که تنها با لغو «تدریجی» تحریم ها، هرگونه نظارتی اعمال شود، پس دیگر دلایل اختلافاتی که راه توافق را دشوار کرده چیست؟ البته باز هم معلوم است که فابیوس از چنین ادعاهایی برای جلب نظر تندروها در خاورمیانه درباره ایران استفاده می کند، چراکه او به وضوح گفته «ما مراقب تحول صحنه منطقه ای و نقشی که ایران در این راستا به دست خواهد آورد، هستیم.»

او که در گفت وگویی با وبگاه روزنامه «الشرق» قطر سخن می گفت، خطاب به رقبای منطقه ای تهران تاکید کرد که «ایران عملا طرفی مؤثر و فوق العاده مهم است چه در لبنان با حزب الله، چه در سوریه که کمک های نظامی می کند چه در عراق و امروز در یمن. ما تمایل داریم که این کشور بزرگ، قدرتی برای صلح باشد.»

قدرت ایران و هراس رقبایان در خاورمیانه

عشوه های دیپلمات های غربی برای اعراب نگران از توافق هسته ای 5+1 با ایران، بازنمایی آن فضایی است که رسانه های منطقه ای آن را ترسیم می کنند.

روزنامه النهار درباره پیامدهای گفت وگوهای هسته ای نوشته است: «توافق نهایی امضا می شود یا نمی شود. اعصاب ها نه فقط در واشنگتن و تهران بلکه در دیگر پایتخت های بزرگ و خاورمیانه نیز متشنج است... ایران صاحب تاریخ و جغرافیا و انرژی است و بعد از نزدیک به 4 دهه که از انقلاب آن می گذرد در پیرامونش هم پیمانان قدرتمندی هستند که امتداد آنها تا خارج از مرزهایش می رسند. ایران موفق شد از اشتباهات دیگران اسب سفیدی بسازد تا بسادگی به دریای مدیترانه و دریای سرخ برسد.

مثل گازی که از محفظه ای خارج می شود و از طریق هوای سیال به شرق و غرب می رود، ایران توانست به کشورهای همسایه اش نفوذ کند، با این نفوذ عده ای از آنها را خشمگین کرد، عده ای دیگر را ترساند و عده ای را هم به دشمن اول خود تبدیل کرد.

ایران اکنون چیزی از یک ابرقدرت منطقه ای کم ندارد، چه از لحاظ مشروعیت بین المللی چه از لحاظ مشروعیت منطقه ای. مهمتر از همه: پول دارد؛ اگر پول های بلوکه شده ایران آزاد شوند و تحریم ها لغو شوند سیل پولی است که به ایران سرازیر می شود. پولی که می تواند جریان های اقتصادی خسته ایران را احیا کند و نفوذ آن را تقویت کند و به هم پیمانانش کمک کند تا همچنان با آن همراه باشند و شریک مصالح و زیان هایش باشند.»

روزنامه آمریکایی «آبزرور» هم در گزارشی، به مقایسه قدرت ایران و آمریکا در منطقه پرداخته و نوشته است: «باید گفت که ایران در حال بازی های کودکانه نیست بلکه بازی بتلفیلد (یک بازی رایانه ای تیراندازی) را در عرصه واقعی به اجرا گذاشته است. ایران در حالی سرگرم اجرای نمایش و اقدام های خود است که آمریکا تنها در حال واکنش نشان دادن به اقدام های ایران است و شما هرگز با واکنش نشان دادن برنده بازی نخواهید شد.»

«ایران»، محور رقابت های انتخاباتی آمریکا

همین نگرانی ها درباره قدرت ایران و هراس رژیم صهیونیستی و برخی دیگر از قدرت های عرب از احتمال نزدیک شدن واشنگتن به تهران، باعث شده است تا همزمان با شدت گرفتن رقابت های حزبی برای انتخابات ریاست جمهوری آمریکا، دموکرات ها و جمهوریخواهان بر سر جلب نظر مثبت لابی های یهودی وارد رقابت شوند.

برای همین هم دیروز از یک سو جان کری، دیپلمات دموکرات، گفته «راهی که در مذاکرات هسته ای می رویم از اسرائیل محافظت می کند» و از سوی دیگر سارا پیلن از چهره های جمهوریخواه مدعی شده است: «توافق با ایران معاشقه با شیطان است» او در فیسبوک خود ادعایی انتخاباتی مطرح کرده و نوشته «ما باید در نظر داشته باشیم که رهبران ایران حق موجودیت اسرائیل را به رسمیت نمی شناسند. ایران خواهان نابودی اسرائیل و در واقع خواهان نابودی ماست.»

به این ترتیب روشن است که در آستانه دیدار اوباما با سران عرب درباره مذاکرات هسته ای و همزمان با آغاز رقابت های انتخاباتی در ایالات متحده، ایران در صدر خبرهای سیاسی در غرب قرار گرفته و شاید بتوان بازی دولتمردان آمریکایی با واژه ها درباره فرجام مذاکرات را از همین زاویه مورد بررسی قرار داد.

مصطفی انتظاری هروی - گروه سیاسی